

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра історії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор
Іщенко Н.М.

20 Серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Розробник

І.С.Підберезних

Завідувач кафедри розробника

Н.В.Шевченко

Завідувач кафедри спеціальності

Ю.В.Котляр

Декан факультету політичних наук

В.В.Горлачук

Гарант освітньої програми

О.В. Шевчук

Декан факультету економічних наук

С.М.Смирнова

Начальник НМВ

О.Б. Філімонова

С.І.Шкірчак

Миколаїв – 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни		
Найменування дисципліни	Історія та культура України		
Галузь знань	19 «Архітектура та будівництво»		
Спеціальність	093 «Геодезія та землеустрій»		
Спеціалізація (якщо є)			
Освітня програма	«Геодезія та землеустрій»		
Рівень вищої освіти	Бакалавр		
Статус дисципліни	Нормативна		
Курс навчання	1		
Навчальний рік	2020-2021 н. р.		
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма	
	2		
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредитів / 120 годин		
Структура курсу:	Денна форма	Заочна форма	
	Всього – 180 годин		
	– лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові)	36 годин 18 годин	
	– годин самостійної роботи студентів	66 годин	
Відсоток аудиторного навантаження	45%		
Мова викладання	українська		
Форма проміжного контролю (якщо є)	-		
Форма підсумкового контролю	залік		

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета: розкрити процеси суспільного та культурного розвитку, завдяки яким формувалась національна культура і національна свідомість, все те, що притаманно українському народові. Спрямувати творчу особистісну орієнтацію здобувачів вищої освіти до цінностей сучасного світу, забезпечувати диференційований підхід до різноманітних мистецьких надбань, їх аналізу.

Завдання:

- вироблення вмінь аналізувати й оцінювати явища суспільно-політичного та культурного розвитку українського суспільства в контексті світової історії;
- визначення основних теоретичних засад для розуміння процесів історії культури України, її ролі в історії культури людства;
- поглиблення знань з історії та культури України, народознавства;
- вироблення вмінь зіставляти історичні, культурні процеси з епохами, суспільно-політичними та культурними процесами у світовій історії;
- формування самостійного мислення та навичок аналізу закономірностей культурних процесів;
- формування свідомості громадянина й патріота України;
- формування понятійного апарату предмета «Історія та культура України» та вміння ним користуватись.

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти

має знати:

- предмет науки «Історія та культура України», її характеристики;
- зміст та події минулого;
- основні культурологічні поняття;
- особливості культурних епох та стилів;
- специфіку культурного аналізу процесів і явищ, місце вітчизняної культури у загальній соціально-культурній динаміці;
- закономірності становлення державності на українських землях.
- що вивчає навчальна дисципліна «Історія та культура України», предмет цієї науки,
- періодизації минулого у світовій історії та історії України, етапи розвитку української та світової культури;
- розуміти причинно-наслідкові зв'язки в історії;
- закономірності становлення державності на українських землях, їх причини та наслідки;
 - дати і зміст найважливіших подій і процесів минулого, пов'язаних в першу чергу з соціально-політичними та культурними, духовними процесами в Україні,
 - зміст основних літературних, образотворчих, архітектурних напрямків, традиції освіти;
 - основні культурологічні поняття;
 - особливості культурних епох і стилів;
 - специфіку культурного аналізу процесів і явищ, місце вітчизняної культури у загальній соціокультурній динаміці.

має вміти:

- аналізувати історичний матеріал, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки в історії;
- працювати з монографічною літературою;
- формувати і обґрунтовувати особисту позицію по відношенню до проблем культури;
- аналізувати окремі стилі та епохи.
- аналізувати історичний матеріал, встановлювати на основі аналізу причинно-наслідкові зв'язки в історії;
 - виділяти теоретичні, прикладні, ціннісні аспекти історії культури, застосовувати свої знання для обґрунтування практичних рішень в повсякденному житті та професійній сфері;
 - аналізувати окремі епохи і стилі, а також процеси і явища вітчизняної культури в загальній соціокультурній динаміці;
 - працювати з науковою монографічною літературою та підручниками з історії та культури України; з художніми, соціально-науковими і гуманітарними текстами;
 - формувати і обґрунтовувати особисту позицію по відношенню до проблем культури як світової, так і української;
 - складати конспекти відповідей питань самостійного опрацювання;
 - самостійно поповнювати свої знання з історії та культури України;
 - застосовувати набуті знання в своїй подальшій учбовій діяльності при вивченні інших навчальних дисциплін.

Компетентності та програмні результати

Загальні:

ЗК 2: Здатність спілкуватися державною та іноземною мовою як усно так і письмово, як на загальну, так і фахову тематику

ЗК 4: Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя

Результативнавчання:

РН 1: Використовувати усноіписьмовотехнічнуукраїнську мову та вміти спілкуватися іноземною мовою (англійською) у колі фахівців з геодезії та землеустрою.

РН 2: Вміння працювати самостійно та в команді із застосуванням знань у практичних ситуаціях і постійному їх оновленні протягом життя, в тому числі з урахуванням зміни стану довкіллята суспільства, розвитку технологій і вимог щодо безпеки життєдіяльності; а також із дотриманням кодексів освітньої, дослідницької та професійної етики

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	Тема 1. Вступ. Предмет, завдання та філософсько-теоретичні засади курсу	4	2	14
2	Тема 2. Витоки української історії та культури (IV тис. до н. е. – IX ст.).	4	2	14
3	Тема 3. Доба Київської Русі та Галицько-Волинської держави (X – XIV ст.).	4	2	14
4	Тема 4. Українські землі у складі іноземних держав. Українська культура Литовсько-Польської доби (друга пол. XIV – перша пол. XVII ст.).	4	2	14
5	Тема 5. Українське козацтво та культура українського бароко (XVII–XVIII ст.).	4	2	14
6	Тема 6. Історико-культурний розвиток на українських землях кінця XVIII – середини XIX ст.	4	2	14
7	Тема 7. Україна та українці на шляху національного відродження (друга половина XIX – перше двадцятиріччя XX ст.).	4	2	14
8	Тема 8. Україна у політичному просторі тоталітаризму та посттоталітаризму (20–80 рр. XX ст.).	4	2	14
9	Тема 9. Історико-культурні процеси в Україні в умовах незалежності (90-ті рр. XX – початок XXI ст.).	4	2	14
	Всього за курсом	36	18	126

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1 План лекцій

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України». Основні концепції історії та культури в ретроспективі, сучасні інтерпретації. 2. Взаємозв'язок культури, природи та цивілізації в історичному контексті. 3. Культура як цілісний компонент: її функції, структура та типологія. 4. Джерела вивчення та чинники становлення української історії та культури. 5. Періодизація та принципи вивчення історії та культури України.
2	<p>Тема 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України». Основні концепції історії та культури в ретроспективі, сучасні інтерпретації. 2. Взаємозв'язок культури, природи та цивілізації в історичному контексті. 3. Культура як цілісний компонент: її функції, структура та типологія. 4. Джерела вивчення та чинники становлення української історії та культури. 5. Періодизація та принципи вивчення історії та культури України.
3	<p>Тема 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та розвиток ранньофеодальної держави східних слов'ян – Київської Русі. Вплив християнства на розвиток давньої культури. 2. Культура Київської Русі як синтез автохтонного язичництва та візантійського християнства. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Мова, писемність, освіта, наукові знання та література. 2.2. Містобудування та архітектура. 2.3. Скульптура, живопис та декоративно-ужиткове мистецтво. 2.4. Музична культура. 3. Культурні здобутки Галицько-Волинського князівства.
4	<p>Тема 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільно-політичні та історичні умови в Україні XIV – XVI ст. 2. Українська духовна культура у добу Відродження та Реформації XIV – XVI ст. як складова загальноєвропейських культурних процесів. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Розвиток освіти. Українські гуманісти. 2.2. Діяльність братств та культурно-освітніх осередків. 2.3. Полемічна література. 2.4. Книгодрукування. Острозька Біблія. 3. Архітектура та образотворче мистецтво. 4. Музична культура України доби Відродження. 5. Феномен козацької культури.
5	<p>Тема 5.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільно-політична ситуація в Україні у XVII–XVIII ст. 2. Ідейні та естетичні засади бароко. Своєрідність формування українського бароко. 3. Розвиток освіти та науки. «Золота доба» Києво-Могилянської академії. 4. Література, усна народна творчість і театр епохи бароко. 5. Музика епохи бароко. 6. Бароко в архітектурі та живописі України.
6	<p>Тема 6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-політичні та історичні обставини розвитку України на зламі століть. 2. Розвиток освіти та науки. Процес становлення національної свідомості. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Культурні аспекти діяльності Кирило-Мефодіївського товариства. 2.2. Діяльність «Руської трійці». 3. Епоха Просвітництва та світоглядні засади українського романтизму. 4. Класицизм у мистецтві, архітектурі, літературі, театрі.

7	<p>Тема 7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія національної ідеї в українській культурі. 2. Формування українських наукових студій та культурно-просвітницька діяльність громад. 3. Філософсько-естетичні засади українського модернізму. Розмаїття стильових течій та напрямів у літературі, мистецтві, архітектурі. 4. Феномен українського театру. Українська модерна драма.
8	<p>Тема 8.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика українізації: завдання та наслідки. Розвиток освіти. 2. Український культурний ренесанс та особливості розвитку літературного процесу. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Літературні угруповання «Гарт», «Плуг», «Ланка», «Молодняк», ВАПЛІТЕ: цілі та досягнення. 2.2. Літературна дискусія 1925–1928 рр. 3. Наступ тоталітаризму на українську культуру. «Розстріляне відродження». <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Досягнення української академічної науки. 3.2. Український кінематограф. 4. Шістдесятництво як суспільно-політичний, філософсько-ідеологічний, літературно-мистецький та науковий феномен.
9	<p>Тема 9.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національний простір після проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.: особливості державотворення, політичний розвиток. Проблеми, традиції, перспективи. 2. Розвиток українського мистецтва у постмодерну добу: література, образотворче мистецтво, кіно, театр, музика, музейна справа та ін. 3. Українська церква. 4. Нове осмислення української традиції і європейського культурного простору у літературі, науці, ЗМІ, політиці.

4.2. План семінарських занять

№	Тема заняття / план
1	<p>Тема 1.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України». Основні концепції історії та культури в ретроспективі, сучасні інтерпретації. 2. Взаємозв'язок культури, природи та цивілізації в історичному контексті. 3. Культура як цілісний компонент: її функції, структура та типологія. 4. Джерела вивчення та чинники становлення української історії та культури. 5. Періодизація та принципи вивчення історії та культури України.
2	<p>Тема 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України». Основні концепції історії та культури в ретроспективі, сучасні інтерпретації. 2. Взаємозв'язок культури, природи та цивілізації в історичному контексті. 3. Культура як цілісний компонент: її функції, структура та типологія. 4. Джерела вивчення та чинники становлення української історії та культури. 5. Періодизація та принципи вивчення історії та культури України.
3	<p>Тема 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та розвиток ранньофеодальної держави східних слов'ян – Київської Русі. Вплив християнства на розвиток давньої культури. 2. Культура Київської Русі як синтез автохтонного язичництва та візантійського християнства. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Мова, писемність, освіта, наукові знання та література. 2.2. Містобудування та архітектура. 2.3. Скульптура, живопис та декоративно-ужиткове мистецтво.

	<p>2.4. Музична культура.</p> <p>3. Культурні здобутки Галицько-Волинського князівства.</p>
4	<p>Тема 4.</p> <p>1. Суспільно-політичні та історичні умови в Україні XIV – XVI ст.</p> <p>2. Українська духовна культура у добу Відродження та Реформації XIV – XVI ст. як складова загальноєвропейських культурних процесів.</p> <p>2.1. Розвиток освіти. Українські гуманісти.</p> <p>2.2. Діяльність братств та культурно-освітніх осередків.</p> <p>2.3. Полемічна література.</p> <p>2.4. Книгодрукування. Острозька Біблія.</p> <p>3. Архітектура та образотворче мистецтво.</p> <p>4. Музична культура України доби Відродження.</p> <p>5. Феномен козацької культури.</p>
5	<p>Тема 5.</p> <p>1. Суспільно-політична ситуація в Україні у XVII–XVIII ст.</p> <p>2. Ідейні та естетичні засади бароко. Своєрідність формування українського бароко.</p> <p>3. Розвиток освіти та науки. «Золота доба» Києво-Могилянської академії.</p> <p>4. Література, усна народна творчість і театр епохи бароко.</p> <p>5. Музика епохи бароко.</p> <p>6. Бароко в архітектурі та живописі України.</p>
6	<p>Тема 6.</p> <p>1. Соціально-політичні та історичні обставини розвитку України на зламі століть.</p> <p>2. Розвиток освіти та науки. Процес становлення національної свідомості.</p> <p>2.1. Культурні аспекти діяльності Кирило-Мефодіївського товариства.</p> <p>2.2. Діяльність «Руської трійці».</p> <p>3. Епоха Просвітництва та світоглядні засади українського романтизму.</p> <p>4. Класицизм у мистецтві, архітектурі, літературі, театрі.</p>
7	<p>Тема 7.</p> <p>1. Філософія національної ідеї в українській культурі.</p> <p>2. Формування українських наукових студій та культурно-просвітницька діяльність громад.</p> <p>3. Філософсько-естетичні засади українського модернізму. Розмаїття стильових течій та напрямів у літературі, мистецтві, архітектурі.</p> <p>4. Феномен українського театру. Українська модерна драма.</p>
8	<p>Тема 8.</p> <p>1. Політика українізації: завдання та наслідки. Розвиток освіти.</p> <p>2. Український культурний ренесанс та особливості розвитку літературного процесу.</p> <p>2.1. Літературні угруповання «Гарт», «Плуг», «Ланка», «Молодняк», ВАПЛІТЕ: цілі та досягнення.</p> <p>2.2. Літературна дискусія 1925–1928 рр.</p> <p>3. Наступ тоталітаризму на українську культуру. «Розстріляне відродження».</p> <p>3.1. Досягнення української академічної науки.</p> <p>3.2. Український кінематограф.</p> <p>4. Шістдесятництво як суспільно-політичний, філософсько-ідеологічний, літературно-мистецький та науковий феномен.</p>
9	<p>Тема 9.</p> <p>1. Національний простір після проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.: особливості державотворення, політичний розвиток. Проблеми, традиції, перспективи.</p> <p>2. Розвиток українського мистецтва у постмодерну добу: література, образотворче мистецтво, кіно, театр, музика, музейна справа та ін.</p> <p>3. Українська церква.</p>

4. Нове осмислення української традиції і європейського культурного простору у літературі, науці, ЗМІ, політиці.

5. Завдання для самостійної роботи

2.1. Словник термінів з дисципліни «Історія та культура України»

історичний процес	скіфи	раки
культура	кіммерійці	луни
субкультура	сармати	фігурні вірші
контркультура	анти	думи
цивілізація	пантеон	історичні пісні
масова культура	кирилиця	іконостас
елітарна культура	глаголиця	жовківський художній
світова культура	апокриф	осередок
національна культура	патерик	портретний живопис
археологічна культура	дитинець	національно-культурне
культурологія	фрески	відродження
артефакт	чернь	романтизм
етногенез	скань	сентименталізм
палеоліт	зернь	класицизм
мезоліт	Люблінська унія	еклектизм
неоліт	Брестська церковна унія	ампір
єнеоліт	ренесанс	псевдовізантійський стиль
«первісні венери»	Реформація	історіографія
археологічна культура	гуманізм	народництво
мізинська культура	гуманісти	народна творчість
буго-дністровська культура	братство	нова українська література
середньостогівська культура	греко-слов'яно-латинська	нова літературна мова
ямна культура	школа	етнографія
трипільська культура	колегія	фольклористика
культура шнурової кераміки	полемічна література	інтелігенція
зарубинецька культура	ренесансний стиль в	національний менталітет
черняхівська культура	архітектурі	модернізм
коренізація	бароко	авангардизм
політика «культурної	козацьке бароко	неокласики
революції»	партесний спів	футуристи
НЕП	козацькі літописи	символісти
«розстріляне відродження»	шкільна драма	неоромантики
модернізм	вертеп, інтермедія	модерн
авангардизм	акровірші	неромантизм
«Гарт»	сталінський псевдокласицизм	імпресіонізм
«Плуг»	експериментальний театр	експресіонізм
«Пролеткульт»	«романтика вітаїзму»	декаданс
«Ланка»	сувернітет	конструктивізм
ВАПЛІТЕ	постмодернізм	масова культура
футуристи	комерційні жанри в	Болонський процес
конструктивізм	літературі	Біснале
	кіч	автокефальна церква
	мистецький андеграунд	

Темі рефератів

1. Школи, напрямки та теорії в історії української культури ХХ–ХХІ століття.
2. Сучасні досягнення технологічних наук і етика.
3. Професійна культура сучасного фахівця.
4. Історія української культури в наукових дослідженнях.
5. Співвідношення між державністю, ідентичністю і культурою в українському контексті.
6. Джерела вивчення та чинники становлення української історії та культури.
7. Періодизація та принципи вивчення історії та культури України.
8. Проблема етногенезу українців у вітчизняній та закордонній історіографії.
9. Особливості накопичення знань, розвитку технологічних можливостей людства у найдавніший (доцивілізаційний) період.
10. Наслідки тисячолітньої колонізації Північного Причорномор'я греками та римлянами для України.
11. Передслов'янське населення України, його матеріальна та духовна культура.
12. Перші письмові згадки про слов'ян: політичний устрій, побут, звичаї та традиції слов'ян за античними та арабськими джерелами.
13. Історично-культурний симбіоз кіммерійців, скіфів і сарматів.
14. Антична культура полісів Північного Причорномор'я.
15. Давні слов'яни на території українських земель.
16. Ярослав Мудрий як розбудовник культури Київської Русі.
17. «Остромирове Євангеліє» як пам'ятка образотворчого мистецтва та давньоруської літератури часів Київської Русі.
18. Фреска як жанр образотворчого мистецтва середньовічної доби.
19. Різьблення по дереву як різновид декоративно-ужиткового мистецтва.
20. Золоті ворота – визначна пам'ятка фортифікаційної архітектури Київської Русі.
21. Мова, писемність, освіта, наукові знання та література Київської Русі.
22. Містобудування й архітектура Київської Русі.
23. Скульптура, живопис, декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі.
24. Розвиток освіти та науково-технічних знань в Україні в XIV – першій половині XVII ст.
25. Початок книгодрукування в Україні.
26. Український Ренесанс кінця XVI – першої третини XVII століть та його особливості.
27. Діяльність братських шкіл в Україні.
28. Українці в європейських університетах (XIV–XVI ст.).
29. Освіта та освіченість в середньовічній Україні.
30. Люблінська та Берестейська унії та їх культурні наслідки.
31. Полемічна література.
32. Музична культура України доби Відродження.
33. Ідеал людини доби бароко.
34. Внесок гетьмана Мазепи в розвиток української культури та мистецтва.
35. Внесок українців у розвиток російської культури XVII–XVIII ст.
36. Києво-Могилянська академія та її роль в історії культури України.
37. Образ Мазепи в художній культурі.
38. Культурно-просвітницька діяльність Петра Могили.
39. Архітектурні шедеври Києва доби бароко або Архітектура Західної України доби бароко.
40. Іоанн Пінзель – митець світового рівня.
41. Історична ретроспектива українського національного відродження.
42. Культурний герой у народній свідомості (XIX ст.).
43. Українці в російській культурі XIX ст.
44. Роль інтелігенції у творенні культури Нового Часу.

45. Художні стилі в українській архітектурі ХІХ ст.
46. Поміщицькі маєтки у культурному ландшафті України ХІХ ст.
47. Доба Просвітництва та зародження українського романтизму.
48. Особливості літератури, театру та музичної творчості кінця ХVІІІ — середини ХІХ ст.
49. Жінка-митець в українській культурі ХІХ століття. Особливості художнього світосприйняття.
50. Українська мова та національна культура. Проблеми існування.
51. Національна ідея у філософському світогляді М. Драгоманова.
52. Роль М. Грушевського у національно-культурному розвитку народу.
53. Архітектура класицизму й ампіру в Україні ХІХ століття.
54. Українці у російській культурі ХІХ ст.
55. Доля українського митця у ХХ столітті.
56. Більшовики й українська інтелігенція.
57. Загальнолюдське та національне у творчості шістдесятників.
58. Місце та роль О. Довженка у світовому кінематографі.
59. Українська церква в умовах радянського тоталітаризму.
60. Художня культура України у добу незалежності.
61. Культура та політика. Особливості взаємодії.
62. Художньо-масові форми дозвілля в Україні та розвиток професійного мистецтва.
63. Роль Т. Шевченка у духовному відродженні нації (2004, 2014 рр.).
64. Петриківський розпис: традиція та сучасність.
65. Сучасне українське мистецтво.

Вимоги до написання реферату

Реферат повинен являти собою самостійне дослідження і включати: обґрунтування вибору теми та її актуальність; аналіз літератури з обраної теми; виклад суті питання; теоретичне узагальнення і науково обґрунтовані висновки; список використаної літератури. Стиль викладення матеріалу має бути науково-діловим.

Структура реферату містить такі елементи: титульна сторінка, план, вступ (мають бути обґрунтовані актуальність та практичне значення обраної теми реферату, визначені мета та завдання роботи); основна частина (розділи, пункти, підпункти) розкривається тема реферату шляхом висвітлення основних питань); висновки (необхідно сформулювати: а) науково-теоретичні та практичні підсумки проведеного аналізу за проблематиком реферату; б) вони мають логічно пов'язуватися із змістом викладеного матеріалу); список літератури (містить використані джерела та публікації), при необхідності – додатки.

Реферат здобувачі вищої освіти набирають на комп'ютері в текстовому редакторі «WORD» (шрифт 14, «Times New Roman», інтервал 1,5). Поля: верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, лівє – 25 мм, правє – 15 мм. Її роздруковують на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210X297 мм). Обсяг реферату до 15 сторінок.

Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік, який проводиться в усній формі. Робота здобувачів вищої освіти оцінюється за підсумками виконання основних видів завдань. Якщо здобувач вищої освіти не відвідував курс лекцій, семінарські заняття і не виконав контрольні заходи, а, отже, не набрав необхідної кількості балів, то він, за рішенням кафедри, не допускається до складання заліку.

Перелік питань до заліку з дисципліни «Історія та культура України»

1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України». Основні концепції історії та культури в ретроспективі, сучасні інтерпретації.
2. Взаємозв'язок культури, природи та цивілізації в історичному контексті.
3. Культура як цілісний компонент: її функції, структура та типологія.
4. Джерела вивчення та чинники становлення української історії та культури.
5. Періодизація та принципи вивчення історії та культури України.
6. Етапи історико-культурних процесів в Україні та їхня характеристика. Поява людини на території України та первісні археологічні культури.
7. Трипільська культура та її здобутки.
8. Діалог культур на праукраїнських землях.
9. Історико-культурний симбіоз нащадків кіммерійців, скіфів та сарматів.
10. Антична культура полісів Північного Причорномор'я.
11. Слов'янська доба в культурі українських земель.
12. Виникнення та розвиток ранньофеодальної держави східних слов'ян – Київської Русі. Вплив християнства на розвиток давньої культури.
13. Культура Київської Русі як синтез автохтонного язичництва та візантійського християнства.
14. Мова, писемність, освіта, наукові знання та література.
15. Містобудування та архітектура.
16. Скульптура, живопис та декоративно-ужиткове мистецтво.
17. Музична культура.
18. Культурні здобутки Галицько-Волинського князівства.
19. Суспільно-політичні та історичні умови в Україні XIV – XVI ст.
20. Українська духовна культура у добу Відродження та Реформації XIV – XVI ст. як складова загальноєвропейських культурних процесів.
21. Розвиток освіти. Українські гуманісти.
22. Діяльність братств та культурно-освітніх осередків.
23. Полемічна література.
24. Книгодрукування. Острозька Біблія.
25. Архітектура та образотворче мистецтво.
26. Музична культура України доби Відродження.
27. Феномен козацької культури.
28. Суспільно-політична ситуація в Україні у XVII–XVIII ст.
29. Ідейні та естетичні засади бароко. Своєрідність формування українського бароко.
30. Розвиток освіти та науки. «Золота доба» Києво-Могилянської академії.
31. Література, усна народна творчість і театр епохи бароко.
32. Музика епохи бароко.
33. Бароко в архітектурі та живописі України.
34. Соціально-політичні та історичні обставини розвитку України на зламі століть.
35. Розвиток освіти та науки. Процес становлення національної свідомості.
36. Культурні аспекти діяльності Кирило-Мефодіївського товариства.
37. Діяльність «Руської трійці».
38. Епоха Просвітництва та світоглядні засади українського романтизму.

39. Класицизм у мистецтві, архітектурі, літературі, театрі.
40. Філософія національної ідеї в українській культурі.
41. Формування українських наукових студій та культурнопросвітницька діяльність громад.
42. Філософсько-естетичні засади українського модернізму. Розмаїття стильових течій та напрямів у літературі, мистецтві, архітектурі.
43. Феномен українського театру. Українська модерна драма.
44. Політика українізації: завдання та наслідки. Розвиток освіти.
45. Український культурний ренесанс та особливості розвитку літературного процесу.
46. Літературні угруповання «Гарт», «Плуг», «Ланка», «Молодняк», ВАПЛІТЕ: цілі та досягнення.
47. Літературна дискусія 1925–1928 рр.
48. Наступ тоталітаризму на українську культуру. «Розстріляне відродження».
49. Досягнення української академічної науки.
50. Український кінематограф.
51. Шістдесятництво як суспільно-політичний, філософськоідеологічний, літературно-мистецький та науковий феномен.
52. Національний простір після проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р.: особливості державотворення, політичний розвиток. Проблеми, традиції, перспективи.
53. Розвиток українського мистецтва у постмодерну добу: література, образотворче мистецтво, кіно, театр, музика, музейна справа та ін.
54. Українська церква.
55. Нове осмислення української традиції і європейського культурного простору у літературі, науці, ЗМІ, політиці.
56. Сучасне театральне мистецтво України.
57. Сучасне образотворче мистецтво України.
58. Діяльність культурно-просвітницьких та мистецьких громадських об'єднань у сучасній Україні.
59. Культура української діаспори та її зв'язки з Україною.
60. Зародження та основні етапи розвитку культури рідного краю.

Матеріально-технічне забезпечення:

Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер);
 Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi;
 OS: Windows, Android, iOS;
 Browsers: Chrome/ Opera/ MozillaFirefox/ MS Edge;
 Програмне забезпечення: Word, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet;
 Система електронного навчання Moodle 3.9;
 Музей історичних коштовностей України: <http://miku.org.ua/>
 Музейний портал: <https://museum-portal.com/ua/museums>
 3D-тури по Музеях України під відкритим небом: <https://museums.authenticukraine.com.ua/ua/>

Кожне питання у білеті оцінюється в 10 балів.

Приклад залікового білету

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

Рівень вищої освіти Бакалавр

Спеціальність 093 «Геодезія та землеустрій»

Семестр 2

Навчальна дисципліна **«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»**

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № ____

1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України». Основні концепції історії та культури в ретроспективі, сучасні інтерпретації.
2. Суспільно-політична ситуація в Україні у XVII–XVIII ст.
3. Нове осмислення української традиції і європейського культурного простору у літературі, науці, ЗМІ, політиці.

Затверджено на засіданні

Кафедри Історії

Протокол № _____ від _____ 20__ року

Завідувач кафедри _____

Екзаменатор _____

Котляр Ю. В.

Підберезних І.Є.

Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

№	Вид діяльності (завдання)	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів
1	Семінарські заняття	9 семінарських занять. Максимальна кількість балів на семінарі – 6 (9*6)	54
2	Словник термінів	Кожен здобувач вищої освіти має дати визначення 14 поняттям. За кожне правильне визначення дається 0,5 балів (14*0,5)	7
3	Написання та захист реферату	Оцінювання реферату: 6 балів – написання реферату, 3 бали – захист.	9
4	Залік	В кожному заліковому білеті по 3 питання. Кожне питання оцінюється по 10 балів.	30
	Всього		100

Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінюватися може виконання здобувачами вищої освіти будь-яких навчальних завдань, під час роботи над якими здобувачі вищої освіти демонструють власне історичне мислення: розгорнуті і стислі усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи в дискусіях тощо.

При цьому враховується:

- розуміння здобувачами вищої освіти взаємозв'язків між історичними подіями, уміння порівнювати, пояснювати, аналізувати та критично оцінювати історичні факти;
- самостійність мислення;
- використання різних джерел історичних знань, з розумінням їх особистостей, умінням їх характеризувати і оцінювати;
- правильність і достатність добору історичних фактів для розв'язування поставлених викладачем завдань;
- чіткість і завершеність викладу;
- мовна грамотність.

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1.	Історія української культури: навч. посібник / О. Ю. Павлова та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 343 с.
2.	Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т.– Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
3.	Aleksieiev, Y. History of Ukraine [Text] / Y. Aleksieiev. – Kyiv : Caravela, 2007. – 208 p.
4.	Бойко, О. Д. Історія України [Текст] : підручник / О. Д. Бойко. – К. : Академівидав, 2014. – 720 с. – (Серія «Альма-матер»).
5.	Історія української культури: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / І. Я. Хома та ін. Вид-во Львівської політехніки, 2016. – 351 с.
6.	Історія української культури: У п'яти томах. – Т. 2: Українська культура XIII – першої половини XVII століття / за ред. В.М. Даниленко. – К.: Наук. думка, 2001. – 848 с.
7.	Історія світової та української культури: підручник для вищ. навч. закл. / Греченко В.А. та ін. – Літера ЛТД, 2017.– 480 с.
8.	Історія української культури: У п.'яти томах. – Т. 2: Українська культура XIII – першої половини XVII століття / В. М. Даниленко (гол. ред.). – К.: Наук. думка, 2001. – 848 с.
9.	Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. – К. : Либідь, 2002. – 656 с.
10.	Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник / За ред. С.М. Клапчука. – К. : Знання-Прес, 2018. – 351 с.
11.	Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура / М. В. Кордон. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 576 с.
12.	Лекції з історії світової та вітчизняної культури / за ред. А. Яртися, В. Мельника. – Львів: Світ, 2017. – 568 с.
13.	Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. – К.: АртЕК, 2016. – 728 с.
14.	Шевнюк О. Л. Українська та зарубіжна культура: навч. посібник / О. Л. Шевнюк. – К. : Знання-Прес, 2017. – 277 с.
15.	Шейко В. М. Історія української культури: навч. посібник / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. – К. : Знання, 2016. – 413 с.
16.	Шейко В. М. Історія української культури: навч. посібник / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. – К. : Кондор, 2018. – 264 с.

Додаткові:

1.	Абрамович С. Д. Церковне мистецтво / С. Д. Абрамович. – К. : Кондор, 2005. – 208 с.
2.	Богуцький Ю. П. Стан та перспективи розвитку культури в Україні / Ю. П. Богуцький. – К.: ДАКККіМ, 2004. – 51 с.
3.	Вечерський В.В. Українські дерев'яні храми / В. В. Вечерський. – К. : Наш час, 2007. – 269 с.
4.	Горський В. С. Історія української філософії: курс лекцій / В. С. Горський. – К. : Наукова думка, 1997. – 286 с.
5.	Горський В. С. Філософія в українській культурі: методологія та історія. Філософські нариси / В. С. Горський. – К. : Центр практичної філософії, 2001. – 236 с.
6.	Жишкович В. І. Пластика Русі-України: X – перша половина XIV століть / В. І. Жишкович. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 1999. – 240 с.
7.	Історія декоративного мистецтва України: У 5 т. – Т. 1 Від найдавніших часів до пізнього середньовіччя / гол. ред. Г. Скрипник НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. – К., 2010. – 480 с.
8.	Історія України в особах: IX–XVIII століття / В. Замлинський та ін. – К.: Україна, 1993.

	– 396 с.
9.	Історія українського мистецтва: у п'яти томах – Т. 2: Мистецтво середніх віків / гол. ред. Г. Скрипник НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. – К., 2010. – 1296 с.
10.	Історія українського мистецтва: У п'яти томах – Т. 3: Мистецтво другої половини XVI – XVIII століття / гол. ред. Г. Скрипник НАН України, ІМФЕ ім. М. Рильського. – К., 2011. – 1088 с.
11.	Корній Л. П. Історія української музики. – Частина 1: Від найдавніших часів до середини XVIII століття / П. П. Корній. – Київ-Харків-Нью-Йорк: Вид-во М.П. Коць, 1996. – 314 с.
12.	Кривич Д. П. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. – Ч. 2. / Д. П. Кривич – Львів: Світ, 2004. – 268 с.
13.	Левченко М. Українська художня культура: навч. посібник / М. Левченко. – Херсон, 2009.
14.	Лозко Г. Етнологія України: Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект / Г. Лозко. – К. : АртЕК, 2001. – 304 с.
15.	Макаров А. Світло українського бароко А. Макаров. – К. : Мистецтво, 1994. – 288 с.
16.	Макарчук С. А. Етнічна історія України: навч. посіб / С. А. Макарчук. – К.: Знання, 2008. – 472 с.
17.	Михайлова Р. Д. Художня культура Галицько-Волинської Русі / Р. Д. Михайлова. – К.: Слово, 2007. – 490 с.
18.	Овсійчук В. Українське малярство X–XVIII ст. Проблеми кольору / В. Овсійчук. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2006. – 344 с.
19.	Перкун В. Володимир Івасюк / В. Перкун. – К., 2013, – 62 с.
20.	Попович М. Григорій Сковорода: філософія свободи / М. Попович. – К. : Майстерня Білецьких, 2007. – 256 с.
21.	Русин М. Ю. Історія української філософії: навч. посібник / М. Ю. Русин. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2008. – 591 с.
22.	Семчишин М. Тисяча років української культури. Короткий огляд історико-культурного процесу / М. Семчишин. – КиївТоронто-Сідней, 1990.
23.	Український іконопис XII – XIX ст. – К.: Галерея, 2005. – 256 с.
24.	Українська культура в європейському контексті / за ред. Ю.П. Богуцького. – К. : Знання, 2007. – 679 с.
25.	Уманцев С. Ф. Мистецтво давньої України. Історичний нарис / С. Ф. Уманцев. – К. : Либідь, 2002. – 328 с.
26.	Феномен Петра Могили: Біографія. Діяльність. Позиція / Климов В. та ін. – К. : Дніпро, 1996. – 270 с.
27.	Хижняк З. І. Історія Києво-Могилянської академії / З. І. Хижняк. – К. : Вид дім «КМ Академія», 2003. – 184 с.
28.	Художня культура України: навч. посібник / за заг. ред. Л. М. Масол. – Х. : Ранок, 2010. – 240 с.
29.	Чижевський Д. І. Історія української літератури / Д.І. Чижевський. – К. : Академія, 2008. – 568 с.
30.	Янів В. Нариси до історії української етнопсихології / В. Янів. – К.: Знання, 2006.–341 с.
31.	Історія України: курс лекцій / В. М. Щербатюк, Є. С. Дурнов, О. В. Кузьминець, Н. Ю. Романишин, О. В. Шкуратенко, Д. І. Курас. – К.: Фенікс, 2014. – 376 с.
32.	Левицька Н. М. Історія України. Україна в світі: історія і сучасність: навч. посібник / Н. М. Левицька. – К.: Кондор, 2012. – 424 с.
	Інтернет джерела
33.	http://litopys.org.ua/
34.	http://pidruchniki.ws/kulturologiya/
35.	http://www.info-library.com.ua/books.html

